

ΒΙΑΓΚΗ ΚΑΠΠΕΛΛΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ἡ Βιάγκη Καππέλλο ἐγεννήθη ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1548 ἐκ τοῦ Βαρολομαίου Καππέλλου καὶ τῆς Πελλεγρίνης Μοροζίνης. Ἡ οἰκογένεια Καππέλλο ἐκέκτητο σπουδαίαν ἐν Βενετίᾳ θέσιν ὅπου πολλὰ τῶν μελῶν αὐτῆς κατέσχον τὰ ἀνώτερα τοῦ κράτους ἀξιώματα. Ὁ Ἰωάννης Καππέλλο ἦτο κατὰ τὸ 1551 πρεσβευτὴς τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας παρὰ τῷ Ἐρρίκῳ Β' τῆς Γαλλίας, συνώδευτε τὸν ἡγεμόνα τοῦτον εἰς ταξίδιον εἰς Γερμανίαν καὶ ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ ἱππότης μετὰ τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ οἰκοσήμου αὐτοῦ τὰ τρία χρυσᾶ κρῖνα τοῦ Οἴκου τῆς Γαλλίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς τῆς Ἡ Βιάγκη ἤρχισε νὰ ζῇ ἐλευθεριώτερον ἅφ' ὅ,τι ἐπέτρεπον τὰ ἥθη τῶν νεκρῶν πατρικίων¹ καὶ οὕτω κατελήφθη ὑπὸ ἔρωτος πρὸς φλωρεντίνον τινα ὀνομαζόμενον Πάτρον Βοναβεντούρην. Οὗτος ἦτο ὑπάλληλος παρὰ τῷ θείῳ τοῦ Ἰωάννη Βαπτιστῆ Βοναβεντούρη διευθύνοντι γραφεῖόν τι τοῦ τριπεζιτικοῦ οἴκου τῶν Σαλβιάτη. Εἶναι γνωστὸν τὸ τέλος τοῦ ἔρωτος τούτου· οἱ ἐρασταὶ ἔφυγον κρυφίως ἐκ Βενετίας καὶ ἐνυμφεύθησαν ἐν Φλωρεντίᾳ. Αἱ ἀκριθεῖς λεπτομέρειαι τῶν τῆς φυγῆς των ἀποκαλύπτονται ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἀνακρίσεως, διότι ὁ πικτὴρ ὁ οὕτω σκληρῶς πληγείς, πολὺν ἐποίησε θόρυβον περὶ τῆς ἀρπαγῆς ταύτης καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα καταμήνυσιν.

Ἐγράφη ὅτι ἡ ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας ἀνχώρησις τῆς Βιάγκης ἐγένετο ἐκ τυχαίας ὁλως αἰτίας. Ἐξερχομένη τὴν νύκτα διὰ νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ ἐραστῇ τῆς, ἡ νεκρὰ κόρη ἀφῆκε τὴν θύραν ἡμιανοικτήν, ὅτε δ' ἐπέστρεψε πρὸς τῆς ἡοῦς τὴν εὔρε κλειστήν καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν· οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἡ ἰδίᾳ τὴν εἶχε κλείσει κατὰ λάθος· ἄλλοι ὅτι ἀρτοποιός τις μετὰ δαίνων ὀρθροῦ βχθέος εἰς τὸ ἔργον του, ἐκλείσει τὴν θύραν ὑποθέσας ὅτι εἶχε μείνει ἀνοικτὴ ἐξ ἀμελείας τῶν ὑπηρετῶν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα ἡ Βιάγκη ἀπελπισ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀτιμίαν καὶ τὸ σκάνδαλον, προετίμησε τὴν φυγὴν. Ἄν τὸ γεγονός τοῦτο ἦναι ἀκριθὲς εἶναι εἰς ἀντίθεσιν μετὰ τὴν κατ' αὐτῆς φερομένην κατηγορίαν ὅτι ἀναχωροῦσα ὑπεξήρεσεν ἐκ τῆς οἰκίας τῆς μέρος τῶν οἰκογενειακῶν κοσμημάτων μεγάλης ἀξίας, ὅπερ ἀποδεικνύει ἀναγκασίως τὴν προμελέτην.

1 Ἴδὲ τὸ σύγγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον *Delle Inscrizioni Veneziane raccolte ed illustrate da Emmanuele Antonio Cicogna. Venezia 1828.* Ὁ συγγραφεὺς τῆς σπουδαιότητος πληροφορίας (τόμ. Α', σελ. 201) περὶ Βιάγκης Καππέλλου ἠρώσθη ἐκ τῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας καὶ ἐκ πολλῶν χειρογράφων τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης κυρίως δὲ ἐξ ἐνὸς χειρογράφου ἐπιγράφ. *Memorie del N. U. Francesco Molina de 3 Marco delle cose successe a suoi tempi in Venezia dal 1558 al 1621.*

Εἶναι ἀληθές ὅτι τοῦτο δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ ἔγγραφα τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' εἶναι φυσικὸν νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ὁ πικτήρ δὲν ἐσυλλογίσθη νὰ ἀναφέρῃ τοῦτο ἐν τῇ μηνύσει. Ἀφ' ἑτέρου ὁ ἐν Βενετίᾳ Φλωρεντῖνος πρεσβευτὴς Κοσμάς Βέρτολης ὅτε ἀνέφερε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἑγχαύεν ὅτι ἡ Βιάγκη ἀνεχώρησε μετὰ τῶν κειμηλίων καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει τὸ προμελετημένον τῆς φυγῆς.

Παραθέτομεν τεμάρχικα τινὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Βερθολομαίου Καππέλλου γενομένης μηνύσεως τὴν 4 Δεκεμβρίου 1563.

«Αἱ κατὰ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν πολιτῶν διαπραττόμεναι βίαι πάντοτε ἐτιμωρήθησαν. . . . διὰ τοῦτο, ἐγὼ Βερθολομαῖος Καππέλλος, πεποιθὼς ἐν τῷ δικαίῳ μου, ἐκτίθην οὐχὶ ἄνευ δακρύων, τὴν σκληρὰν καὶ φοβεράν προσβολὴν τὴν γενομένην κατὰ τῆς ιδίας μου οἰκίας. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς τῆς 29 τελευταίου Νοεμβρίου, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἣν συνείθισαν πάντες νὰ θεωρῶσιν ὡς ἀσφαλὲς καταφύγιον διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, κακούργημα συνετελέσθη ὑπὸ ἐλεεινῶν λυμεόνων, δηλαδὴ τοῦ Πέτρου Βοναδεντούρη τῇ συγκαταθέσει τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ καὶ ἄλλων συνεργῶν ἀγνώστων μοι, οἵτινες ἔχουσιν οἰκίαν ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς ἐμῆς, ἐν ἣ κατοικῶ, παρὰ τὸν ἄγιον Ἀπολλινάριον ἐν τῇ λοζῇ γεφύρᾳ (al ponte storto). Γνωρίζοντες ὅτι ἔχω μονογενῆ κόρην ἡλικίας περὶ τοὺς δεκαῆξ ἐτῶν, οἱ ἄθλιοι οὗτοι καὶ ἄπιστοι, διὰ κακοήθων καὶ ἀπιστίων μέσων εἰσῆλθον νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ ἀπήγαγον αὐτήν· κατόπιν δὲ τὴν ὠδήγησαν ἀλλαχοῦ, ἵνα τὴν ἀποκρύψωσι καὶ τέλος τὴν ἔκλεψαν πρὸς μέγα τινάδαλον καὶ ἄτιμιν ὁλοκλήρου μου τῆς οἰκογενείας.»

Ὁ Βερθολομαῖος συμπερρίνεται ἐξικιτούμενος ὅπως οἱ δύο ἄρπαγες καταδικασθῶσιν εἰς ἣν τοῖς ἀρμόζει ποινὴν, ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ κομισθῇ ἐν Βενετίᾳ ὅπως κλεισθῇ εἰς μοναστήριον.

Ἐν τοῖς *Registri dell' Annotagia* εὐρίσκεται ὑπὸ ἡμερομηνίαν 3 Ἰανουαρίου 1563 τὸ λατινικὸν καίμενον τῆς καταδίκης τοῦ Πέτρου Βοναδεντούρη.

«Κατηγορηθεὶς ὅτι ὑπῆρξεν αὐθάδης καὶ κακὸς ἐπὶ τοσούτον ὥστε ἄνευ οὐδενὸς σεβασμοῦ πρὸς τὴν Βενετικὴν εὐγένειαν, γνωρίζων ὅτι ἡ Βιάγκη θυγάτηρ τοῦ εὐγενοῦς Βερθολομαίου Καππέλλου ἦν κληρονόμος οὐχὶ μετρίως περιουσίας, καὶ ἐπομένως φρονῶν ὅτι ἠδύνατο τὰ ἀγχιθὰ ταῦτα νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἂν ἡ κόρη ἔσφαλλεν ὅπωςδὴποτε, ἐτόλμησε καίτοι αὐτὴ δὲν εἶχε φθάσει τὴν ἡλικίαν τῶν δεκαῆξ ἐτῶν νὰ τὴν ἀποπλανήσῃ διὰ διαφόρων μέσων. . . . κλ. »

Ἡ ἀπόφασις περατοῦται διὰ τῶν συνήθων τύπων καὶ ἐπειδὴ ὁ ἔνοχος ἦν φυγὰς λέγεται ρητῶς «ὅτι ἂν τυχὸν ποτὲ συλληφθῇ, νὰ ὠδηγηθῇ εἰς Βενετίαν, ἐνθὰ κατὰ τὴν ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν θέλει δώσῃ δημοσίᾳ

δίκην τῶν πράξεών του, τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀποκοπτομένης τοῦ τραχήλου ὅπως ἐπέλθῃ θάνατος.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν δι' ἐπισήμου πράξεως καὶ συνεείχε τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁ Βαρθολομαῖος Καππέλλος ὑπεσχέθη ἐκ τοῦ ἰδίου του ταμείου ἀνταμοιβὴν χρηματικὴν εἰς ὃν τινεὶ ἤθελε παραδώσει τὸν Πέτρον ζῶντα ἢ νεκρὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Ἡ ἀπόφασις ἐδημοσιεύθη τὴν 7 Ἰανουαρίου καὶ ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν βελυγμάτων τοῦ Ριάλτου.

Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἐξάγεται ὅτι ὁ Πέτρος Βοναδεντούρης (ὢν ἡλικίας τότε εἰκοσιτέσσαρων ἐτῶν) δὲν εἶχε τὸν ἔρωτα καὶ μόνον ὁδηγὸν ἐν τῇ ἐπιχειρήσει του ταύτη. Διὰ τὴν κατὰ πείσιν δὲ τὴν Βιάγκην, τὴν ἔπειπεν ὅτι ἦτο ὄχι ὑπάλληλος ἀλλὰ μέλος τῆς εὐπολήπτου καὶ ἰσχυρῆς οἰκογενείας τῶν Σαλβιάτη. Ἡ μετὰ ταῦτα δὲ διαγωγὴ του ἐν Φλωρεντίᾳ θέλει ἄλλως γνωρίσει ἡμῖν τὸ ταπεινὸν τοῦ χαρακτῆρός του.

Ἡ νεότης τῆς Βιάγκης, ἡ πλήρης θελγῆτρων ὡραιότης αὐτῆς, αἱ ρωμαντικαὶ περιπέτειαι τῆς φυγῆς της, ἐκίνησαν τὴν προσοχὴν Φραγκίσκου τοῦ ἐκ Μεδίκων, ὅστις τότε ἦν συνάρχων ἐν τῇ διοικήσει τῆς Τοσκάνης καὶ εἰς ὃν ὁ πατήρ του ἔδωκε τὸν τίτλον τοῦ Ἀντιβασιλέως. Ὁ Φραγκίσκος ἠθέλησε νὰ τὴν γνωρίσῃ. Ἀλλ' ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠγάπα τότε τὸν σύζυγόν της. Ἀναλογιζομένη μετὰ φόβου ὅτι κατὰ σκοπὸς τις ἠδύνετο νὰ ἐλκυσθῇ ὑπὸ τῆς ἀμοιβῆς ἧτις ὁρᾶτο εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε φέρει αὐτὸν νεκρὸν ἢ ζῶντα εἰς Βενετίαν, ἔμενε κεκλεισμένη πλησίον του καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ κανένα. Καθ' ὃ ἀναφέρει ὁ Αἰττας, ὁλόκληρος συνωμοσία ἐστήθη περὶ τὴν δυστυχῆ Βιάγκην, ἵνα τὴν πείσωσι νὰ ἴδῃ τὸν Φραγκίσκον. Καὶ αὐτὴ ἡ πενθερὰ της ἔλαβε μέρος καὶ κατάρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὴν νὰ ὑπάγῃσιν ὁμοῦ παρὰ τῇ μαρκησίᾳ δὲ Μονδραγόνε, ὁ σύζυγος τῆς ὁποίας ἦτο ἐκ τῶν εὐνοουμένων τοῦ πρίγκηπος· τῇ ὑπέδειξεν ὅτι ὁ μαρκήσιος ἠδύνετο νὰ κάμῃ τὸν δὸν Φραγκίσκον νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὰς δυστυχίας της καὶ νὰ παρέμβῃ παρὰ τῇ Γερουσίᾳ τῆς Βενετίας ὑπὲρ αὐτῆς. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπισκέψεως ὁ Μονδραγόνε εἰσῆλθεν, ὑπεκρίθη ὅτι δὲν γνωρίζει ποία εἶναι ἡ Βιάγκη καὶ ὅτι τὸν ὀνόμασαν αὐτὴν, ὑπεσχέθη εὐθὺς νὰ παρακαλέσῃ περὶ τοῦ πράγματος τὸν πρίγκηπα. Ἐνῶ ὁμιλοῦν περὶ τούτων μετὰ τῆς πενθερᾶς ἡ μαρκησία ἔφερε τὴν Βιάγκην πρὸς ἄλλα δωμάτια, ἅμα δὲ ἔρθησαν εἰς μικρὸν τινα αἴθουσαν, τὴν ἔφῃκε μόνην προφατισθεῖσα ὅτι πηγαίνει διὰ νὰ κομίσῃ τι. Τότε εἰσῆλθεν αἰφνιδίως ὁ Φραγκίσκος. Ἡ νεαρὰ γυνὴ παρ' αὐτοῦ ἐνόησε τὴν παγίδα εἰς ἣν ἔπεσεν, ἐρρίφθη πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πρίγκηπος ἱκετεύουσα αὐτὸν νὰ σεβασθῇ τοῦλάχιστον τὴν τιμὴν της καὶ νὰ μὴν ἐπαυξήσῃ τὴν σκληρότητα τοῦ πεπρωμένου, ὅπερ τὴν ἐστέρησε τῆς πατρίδος καὶ τῶν συγγενῶν.

Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν συνέντευξιν ὁ ἐν Βενετίᾳ πρεσβευτὴς τῆς

Φλωρεντία· Κοσμῆς Βάρτολης ἐνήργησεν ὑπὲρ τοῦ Βοναδεντούρη καὶ ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τοῦ Νουντζίου τοῦ Πάπα προσεπάθησε νὰ ἀνακτήσῃ ὑπὲρ τῆς Βιάγκης τὴν εὐνοικὴν τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας. Καὶ ὅμως τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα δὲν ἐκάρφη. Τὰ ἐξαισιχίλια δουκᾶτα τὰ ὅποια εἶχεν ὑπεξαίρει ὁ Βοναδεντούρης, τὰ ὅποια ἡ κόρη ὤφειλε κατὰ τοὺς βενετικούς νόμους νὰ λάβῃ ὡς προῖκα ἐκ τῆς κληρονομίας τῆς μητρὸς τῆς καὶ τὰ ὅποια ἐζήτει ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν τῆς δὲν τῆς ἐδόθησαν καὶ ἡ κατ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσα ἤδη ἀπόφασις ἐπεκυρώθη. Ὁ Φραγκίσκος δὲν δυσηρσστήθη ἴσως διὰ τὴν λύσιν ταύτην ἣτις ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ ῥίψῃ τὴν φυγάδα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ προστάτου τῆς. Ἡ Βιάγκη ἦτο τότε μόλις δέκα ἐπτὰ ἐτῶν, καὶ οἱ ἰσχυροὶ ἔχουσι πολλὰ μέσα διὰ νὰ κάμνωσι τοὺς ἀσθενεῖς νὰ ὑποκύπτωσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν σύζυγον, ἐπειδὴ ἔλαβε ἀπὸ τὸν πρίγκηπα τὴν θέσιν τοῦ Ἰματιοφύλακος (Guardaroba) καὶ ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ αὐτήν, ἀπεφάτισε νὰ ὑπακύψῃ εἰς τὰς περιστάσεις.

Ἡ Βιάγκη ἦτο ἤδη ἐσωμένη τοῦ πρίγκηπος ὅταν οὗτος ἐνυμφεύθη Ἰωάννην τὴν Αὐστριακὴν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπίσημος ἐν Φλωρεντίᾳ εἰσοδος ἐγένετο τὴν 16 Δεκεμβρίου 1565. Ὁ Φραγκίσκος ὅστις ἀπείδιδε μέγα πολιτικὸν συμφέρον εἰς τὸν ἐπιφανῆ αὐτὸν γάμον ἐκράτησε κατ' ἀρχῆς μυστικούς τοὺς μετὰ τῆς Βιάγκης ἑρωτὰς του. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνετο ἡ ἀλαζὼν Αὐστριακὴ μὴ ἀρεσκομένη ἄλλως τε εἰς τὰ ἔθιμα τῆς αἰλῆς τῆς Τοσκάνης, νὰ κάμῃ τὸν σύζυγόν τῆς νὰ λησμονήσῃ τὸ πάθος τὸ συνδέον αὐτὸν πρὸς τὴν ὠραίαν βενετὴν. Τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ αὐστριακὸς οἶκος μετὰ περιφρονήσεως ἐβλεπε τοὺς νεήλυδας αὐτοὺς Ἰταλοὺς ἡγεμονίσκους, καὶ ἄλλη τις ἤδη αὐστριακὴ ἡγεμονόπαις ἡ Μαργαρίτα δούκισσα τῆς Πάρμας, νόθος θυγάτηρ τοῦ Κρόλου Ε'. δὲν πρέλειψε νὰ δείξῃ εἰς τὸν Ὀλτάβιον Φαρνέσιον τὸν δεύτερον σύζυγόν τῆς, πόσον ἐθεώρει κατώτερον αὐτῆς ἡγεμόνα τόσον προστάτου γένους.

Ὁ Φραγκίσκος ἐξηκολούθει λοιπὸν ἀγκυρῶν τὴν Βιάγκην καὶ τὰχιστα Κοσμῆς ὁ ἐκ Μεδίκων ἐπληροφόρηθη περὶ τῶν νυκτερινῶν ἐκδρομῶν τοῦ υἱοῦ του, διότι ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Φεβρουαρίου 1565 ἔγραψε πρὸς αὐτόν.

«Νὰ διέρχησθε μόνος κατὰ τὸ δίκστημα τῆς νυκτὸς τὰς ἐδοὺς τῆς Φλωρεντίας, δὲν συνάδει μήτε πρὸς τὸ συμφέρον, μήτε πρὸς τὴν τιμὴν, μήτε πρὸς τὴν ἀτφάλειαν τοῦ ἀτόμου σας, καὶ πρὸ πάντων ἂν τὸ κάμνητε τιμητικᾶ. Ἦθελα νὰ σᾶς εἴπω πολλὰ περὶ τῶν κακῶν συνεπειῶν τὰς ὁποίας δύνανται νὰ ἐπιφέρῃ τὸ τοιοῦτον. Ἀπ' ἐμοῦ δὲν θὰ προέλθωσι μήτε δυσσεβασμοί, μήτε βλασφημίες, ἀλλ' ἐξ ἐκείνου ὅστις κυρίως ἐνδικφέρεται ὥστε ἐπιθυμῶ νὰ ἀκούσητε τὰς συμβουλὰς. Γνωρίζων τὴν μεγάλην ὀμὴν φρόνησιν δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ φροντίσητε νὰ διορθώσητε πρᾶγμα ὅπερ σπουδαίως δύνανται νὰ σᾶς βλάψῃ».

Ὁ Φραγκίσκος ὑπήκουεν εἰς τὰς πατρικὰς συμβουλὰς ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ ἐπιρροή τῆς ἐρωμένης του τὸν παρέσυρε. Τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τοὺς μετὰ τῆς Βιάγκης ἐρωτὰς του ὑπεβοήθει ἡ ἀδελφή του δόννα Ἰσαβέλλα σύζυγος τοῦ Παύλου Ἰορδάνου Ὁρτίνη, δουκὸς τοῦ Βρακκιάνου ἡγεμονίς ἐλευθεριωτῶν ἡθῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1569 ὁ πρίγκηψ ἔκτιζε χάριν τῆς εὐνοουμένης εἰς τὰ πέριξ τῆς Φλωρεντίας διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Βερνάρδου Βουονταλέντη τὴν ἔπικυλιν τοῦ Πρατολίνου τὴν ὑμνηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τάτσου, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν σώζεται πλέον σήμερον εἰμὴ ὁ ἐπὶ τοῦ βράχου λιανθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Βερωνκίου ὄγκος, ὅπου ὤφειλε νὰ λαξευθῇ τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ τῶν Ἀπεννίνων ἢ τοῦ Ὀμβρίου Διός. Κατ' αὐτὴν βεβίως τὴν ἐποχὴν ὁ Βερνάρδος Κελλίνης ἔπλασε τὴν ἐν κηροῦ μικρογραφίαν τοῦ Φραγκίσκου, ἐξωγραφήθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου Βρονζίνου αἱ δύο εἰκόνες τῆς Βιάγκης τῶν ὁποίων ἡ μία εὐρίσκεται εἰς τὴν πινακοθήκην τῶν Uffizi καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ Μέγαρον Πίττη. Τρίτη εἰκὼν ζωγραφηθεῖσα αὕτη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀλλόρη τοῦ ἀγαπητοῦ τοῦ Βρονζίνου ἀνεψιοῦ εὐρίσκεται ἐπίσης εἰς τὴν συλλογὴν τῶν Uffizi. Ὡς καὶ αἱ δύο ἄλλαι δεικνύει τὴν θαλαττικὴν βενετὴν ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ νεαρᾷ καλλονῇ.

Πολλάκις Ἰωάννα ἡ Αὐστριακὴ ὡς προσβεβλημένη σύζυγος ἔκαμε παράπονά εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Φραγκίσκος ἀπῆντα ὑποσχόμενος νὰ διερρήξῃ τὰς πρὸς τὴν Βιάγκην σχέσεις του, ὑποσχέσεις τὰς ὁποίας οὐδὲ καὶ ἐφρόντιζε νὰ ἐκπληρώσῃ. Πρὸς στιγμὴν ἡ ἡγεμονίς ἐτέκετο νὰ ἐκδικηθῇ· ἀλλὰ παρευθὺς αἰσθανθεῖσα τὴν ἰδίαν ἀξιοπρέπειαν, ἐζήτησε παρηγορίαν τῶν θλίψεων τῆς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν ὀρησκευτικῶν αὐτῆς καθηκόντων καὶ μένουσα ἀφοσιωμένη εἰς τὸν σύζυγόν της, μετ' ὅλα τὰ πρὸς αὐτὸν παράπονά της, κατέστη ἀντικείμενον λατρείας ὧν ὅσοι δὲν ἐξήσκουν τὸ χαμερπὲς τοῦ αὐλοκόλακος ἐπάγγελμα.

Ὁ δὲ Πέτρος Βοναβεντούρης διὰ νὰ παρηγορηθῇ ἐκ τοῦ συζυγικοῦ αὐτοῦ ἀτυχήματος, εἶχε συνδέσει ἐρωτοπλοκίαν μετὰ τῆς Κασσάνδρας Ρίτση, χήρας Βογγιάνη τινός. Ἀλλ' ἡ οἰκογένεια Ρίτση ἥτις εἶχεν ἤδη δολοφονήσει δύο ἐραστὰς τῆς Κασσάνδρας, κάποιον Καβαλκάντην καὶ κάποιον δὲλ Κάτσια, ἐθεωρήθη ὑπέρποτε προσβεβλημένη διὰ τῆς νέας ταύτης σχέσεως καὶ ἡ ἐκδίκησίς της ὑπῆρξε τρομερά. Νύκτα τινὰ (κατὰ τὸ ἔτος 1572) καθ' ἣν ὁ Βοναβεντούρης ἐξήρχετο ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ἐρωμένης του, ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, προσεβλήθη ἐπὶ τῆς γέφυρας τῆς ἀγίας Τριάδος ὑπὸ δώδεκα καὶ πλέον δολοφόνων. Εἰς τῶν ἀνθρώπων του ἔπεσε νεκρός, ὁ ἄλλος ἐτράπη εἰς φυγὴν· ὁ Πέτρος φανεύσας ἕνα τῶν ἐπιτιθεμένων κατ' ὥρῃσε νὰ διέλθῃ τὴν γέφυραν καὶ νὰ πλησιάσῃ τὸν οἶκόν του, ἀλλὰ οἱ ἐχθροὶ του τὸν ἐφθασαν καὶ μετὰ ἀπελπιστικὴν ἀντίστασιν ὑπέκυψεν εἰς τὸν ἀριθμόν. Ἡ Κασσάνδρα ἔλαβε σχεδὸν τρυπο-

χρόνως τύχην επίσης σκληράν· δολοφόνοι προσωπίδες φορούντες εισήλθον εἰς τὸν οἶκόν της καὶ τὴν ἐπνίξαν ἐν τῇ κλίνῃ της.

Ὁ Φραγκίσκος ὑπεδοήθητε τὸν φόνον τοῦ συζύγου τῆς ἐρωμένης του. Ἐλέχθη τοῦτο ἀλλὰ δὲν ἀπεδείχθη. Οὐχ ἦττον εἶναι βέβαιον — ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὸ ἴδωμεν, — ὅτι ἦτο ἐν γνώσει τοῦ ἐρεθισμοῦ τῆς οἰκογενείας Ρίτση ἐναντίον τοῦ Βοναβεντούρη καὶ τῆς Κασσάνδρας καὶ ὅταν ἡ Βιάγκη, διὰ τὸν τύπον ἴσως, ἐζήτησεν ἐκδίκησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ συζύγου της, ὁ πρίγκηψ, ἀφ' οὗ ὑπεσχέθη νὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην, προὐχώρησε μετὰ τοσούτης βεβαιότητος εἰς τὰς ἀνακρίσεις τῆς ὑποθέσεως, ὥστε οἱ φονεῖς ἔλαβον καιρὸν νὰ καταφύγωσιν εἰς Γαλλίαν.

Κατὰ τὸ 1574 ὁ θάνατος τοῦ Κοσμᾶ κατέστησε τὸν Φραγκίσκον ἐντελῶς κύριον τῆς Τοσκάνης. Ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς ἡ Βιάγκη κατώκησε μέγαρον γειτνιάζον τῷ τοῦ νέου μεγάλου δουκὸς καὶ ἡ ἐρωμένη μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένη παρουσιάζετο εἰς ὅλας τὰς ἐορτάς, διὰ νὰ δέχηται τὰς ὑποκλίσεις τῶν αὐλικῶν ὑπὸ τὰ βλέμματα τῆς νομίμου συζύγου.

Ἰωάννα ἡ Αὐστριακὴ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης μόνον θυγατέρα εἶχε γεννήσῃ, τῶν ὁποίων μία ἡ Μαρία γεννηθεῖσα τὴν 26 Ἀπριλίου 1573 ἀργότερα ἐνωμρεύθη Ἑρρίκον τὸν Δ' καὶ ἐγένετο ἡ βασίλισσα τῆς Γαλλίας· Μαρία ἡ ἐκ Μεδίκων. Ἀλλ' ὁ Φραγκίσκος πικρῶς ἐβλίσβετο ὅτι δὲν εἶχεν ἄρρενα κληρονόμον. Ἡ Βιάγκη ἐπίσης ἐκ τοῦ μετὰ τοῦ Βοναβεντούρη γάμου της μόνον μίαν θυγατέρα εἶχεν ὀνομαζομένην Πελλεγράνην. Ἐκτοτε δὲ ἦτο στεῖρα. Ἡ δικαῆς ἐπιθυμία της ἦτο νὰ δώσῃ υἱὸν εἰς τὸν Μέγαν Δούκα. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ὑπερτερήσῃ καὶ κατὰ τοῦτο τῆς νομίμου συζύγου ὑπεκρίθη ὅτι ἦτο ἔγκυος καὶ ὅτι ἐγέννησε. Τὸ στράτηγμά διέσχθεν μετὰ σπανίης ἐπιτηδειότητος ἐπέτυχε κατ' ἄρχάς. Ἀπατηθεὶς ὑπὸ σειρᾶς δολοπλοκιῶν ὁ ἡγεμὼν ἀνεγνώρισεν ὡς ἴδιον υἱὸν παιδίον τραπεϊνῆς καταγωγῆς, τὸ ὅποιον ὠνομάσθη Ἀντώνιος. Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης προδοσίας, κατὰ διαταγὴν τῆς Βιάγκης οἱ συνένοχοι καὶ ἡ ἀληθὴς μήτηρ ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἐδολοφονήθησαν. Πρὶν ὅμως ἀποθάνῃ ἡ τελευταία αὕτη ἠδυνήθη νὰ μαρτυρήσῃ ὑπὸ ποίᾳ περιστάσει ἐκομίσθη κατὰ τὴν νύκτα τῆς 28 πρὸς τὴν 29 Αὐγούστου 1576 παρὰ τὴν κλίνην τῆς ψευδοῦς μητρὸς τὸ παιδίον τὸ ὅποιον μ' ὅλα ταῦτα καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ὠνομάζετο Δὸν Ἀντώνιος ὁ ἐκ Μεδίκων. Ὁ Φραγκίσκος τότε εἰδοποιήθη· τὸ ἀνκφέρει σαρῶς ὁ ἴδιος ἐν πολλαῖς ἐπιστολαῖς του· ἀλλ' ὁ ἔρως ἰσχυρότερος ὅλων τῶν ἀποκαλύψεων, τὸν ἐκράτησε πάντοτε δεσμευμένον παρὰ τῇ ἡρώδι τῆς τοιαύτης ἀπάτης.

Ἐν τοσούτῳ ἡ εὐλαβὴς Ἰωάννα ἡ Αὐστριακὴ ἐκολακεύθη ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ ἐπικραφῇ πρὸς ἑαυτὴν τὸν ἀπιστον σύζυγόν της, ὅτε τὴν 20 Μαΐου 1577 ἐγέννητε τέλος υἱὸν ὀνομαζθέντα Φίλιππον χάριν τοῦ βα-

σιλέως τῆς Ἰσπανίας. Ἀλλὰ μάλιστα ἔγκυρος ἐκ νέου κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἀπέθανε κατὰ τὸν τοκατὸν τὴν 10 Ἀπριλίου 1578.

Μετὰ δύο μῆνας περίπου ἦτοι τὴν 5 Ἰουνίου ὁ Φραγκῆτος ἐνυμφεύετο τὴν Βιάγκην. Οὐχὶ ὅμως ἄνευ ἀμφισβησιῶν καὶ εὐκόλως. Διότι πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ τὸν γάμον (κατόπιν ἐγένετο γνωστὸν τοῦτο ἐκ τῶν ἐγγράφων τῶν ἀρχαίων) ὑπέβαλε τὸ ζήτημα τοῦτο τῇ συνειδήσει εἰς τὸν θεολόγον τῆς αὐλῆς Ἰωάννην Βαπτιστὴν Κονφέττην. Ὁ ἱερεὺς ἵνα φωτισθῇ ὑπέβαλε τὰ ἑξῆς ζητήματα.

1) Ζώσης τῆς γυναικὸς τοῦ ὁ Μέγας Δοῦξ ὑπεσχέθη τῇ Βιάγκῃ νὰ τὴν νυμφευθῇ ὅταν ἀμφότεροι ἤθελον χηρεύει;

2) Τοιαύτη ὑπόσχεσις ἐγένετο πρὸ τῆς δολοφονίας τοῦ Πέτρου Βοναβεντούρη;

3) Ὁ πρίγκηψ μετέσχε πῶς τοῦ φόνου τούτου;

4) Μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ γάμου εἶχε σχέσεις μετὰ τῆς Βιάγκης καὶ ἔσχε τέκνα ἐξ αὐτῆς;

Εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἐρώτησιν ὁ Φραγκῆτος ἀπεκρίνατο κατηγορηματικῶς. Εἰς τὴν τρίτην ἐρώτησιν διεκήρυξεν ὅτι οὐδόλως διέταξε τὸν φόνον τοῦ Πέτρου Βοναβεντούρη, ἀλλ' ὅτι ἔμειθεν ὅτι προὔκειτο νὰ τὸν φονεύσωσι καὶ δὲν ἔσπευσε νὰ ἐμποδίτῃ τὸν φόνον. Εἰς τὴν τετάρτην ἐρώτησιν δὲν ἠρνήθη τὴν μετὰ τῆς Βιάγκης ἐξακολούθησιν τῶν σχέσεων, ἀλλ' ἐξήγησεν ὅτι δὲν ἔσχε τέκνα. «Εἰ καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, εἶπεν, ὡς καὶ σεῖς αὐτὸς θὰ τὴ ἐνέαθετε, ἀπέδωκεν ὅτι ὁ δὸν Ἀντώνιος ἦτο υἱὸς μου γεννηθεὶς ἐκ τῆς Βιάγκης, τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀνακριδές. Καὶ πράγματι, ἀφοῦ τὸν ἀνεκήρυξα υἱόν μου, ἔμειθον πρὸς τῇ Βιάγκῃ τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν καὶ ἐπείσθην πληρέστερα περὶ τούτου.»

Ὁ Κονφέττης διεκήρυξεν ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀντέκειντο εἰς τὸν γάμον. Ὁ Φραγκῆτος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ διαλύσῃ τὰς μετὰ τῆς ἐρωμένης του σχέσεις. Ἐν τούτοις φοβούμενος ὅτι φίλτρα καὶ μαγεῖα ἤθελον παρασύρῃ αὐτὸν ἔφυγεν εἰς τὰ ὄρη τῆς Πιστάκας. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ γράμματα καὶ πρεσβεῖαι τὸν παρηκολούθησαν, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ Βιάγκη αὐτὴ ἀφίκετο. Τοῦ ὑπενθύμισε τοὺς ὅρκους, οὓς ἐνώπιον τῶν ἱερῶν εἰκόνων εἶχεν ἐκρέσει καὶ δι' ὧν τῇ ὑπέσχετο τὸν γάμον καὶ κατώρθωσε νὰ συσφίξῃ διὰ παντὸς τοὺς μετ' αὐτοῦ δεσμούς.

Ὁ γάμος εὐλογηθεὶς ὑπὸ ἱερέως καὶ ἐνώπιον δύο μαρτύρων τὴν 5 Ἰουνίου 1578 ἐκράτῃθη ἀπολύτως μυστικῶς διαρκούντος τοῦ ἐπισήμου πένθους. Δὲν ἤλθεν εἰς γινῶσιν τοῦ κοινοῦ ἢ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ προσηχοῦς ἔτους, καὶ ἡ ἐπίσημος τῶν γάμων τελετὴ ἐγένετο τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1579.

Ἀλλὰ σπουδαῖα διαπραγματεύσεις ὤφειλον νὰ προκηγηθῶσι τῆς ἐπισήμου τοῦ γάμου τελέσεως. Κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ πένθους τὸ ὅποιον τὸν

ἤνθα καὶ νὰ ἐκχυοποιήσῃ διὰ τοῦ πόμπηδεστέρου τρόπου τὴν ἀλαζονίαν τῆς Βιάγκης, ὁ υἱὸς τοῦ Κοσμά δὲν ἐλησμόνει οὐχ ἦττον τὰ συμφέροντα τῆς ἰδίης αὐτοῦ φιλοδοξίας. Ὁ πρῶτός τοῦ γάμος ἐστερέωσε δι' ἀδιασπάρτων δεσμῶν τὸν ἡγεμονικὸν τῶν Μεδίκων οἶκον. Ὁ Κοσμάς εἶχεν ἐνοήσει τόσον καλῶς τὴν σπουδαιότητα τῆς τοιαύτης συγγενείας ὥστε διὰ νὰ τὴν κατορθώσῃ δὲν ἐδίστατε νὰ προσβῇ καὶ μέχρι σχεδὸν παρρητήσεως ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του. Ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐκείνου ἐφ' οὗ ἐκαθέσθη μία ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας, ἡδύνατο ὁ Φραγκίσκος νὰ θέσῃ πλησίον του τὴν Βιάγκην χωρὶς νὰ ἀκυρώσῃ τὴν λάμπιν τοῦ στέμματός του; Τότε διὰ νὰ συμβιβασθῇ τὰ πάντα ἐκέρθη νὰ ἀνακηρύξῃ ἡγεμονόπαιδα καὶ μάλιστα πρὸ τῆς τελέσεως τῶν γάμων, ἐκαίνην τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ὡμολόγει εἰς τὴν βενετικὴν Δημοκρατίαν «ὡς ἀγαπητὴν τῆς καρδίας του» καὶ τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἐπιστέμως ὡς δευτέραν σύζυγον. Οἱ βενετοὶ πολιτικοὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πολιτικὴν ἐμβρίθειαν δι' ἧς ἦσαν πεπροικισμένοι ἐνόησαν πάρουτα ὅτι ἂν ἀπέκτων τὴν εὐνοίαν Φραγκίσκου τοῦ ἐκ Μεδίκων εὐχκριστοῦντος αὐτὸν εἰς πρᾶγμα ὅχι μεγάλης δυσκολίας, θὰ ἡδύναντο νὰ τύχωσι μεγάλων διὰ τὴν Δημοκρατίαν ὠφελειῶν. Ὅχι μόνον ἐνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ κράτους του καὶ τῆς πληθύος τῶν ὑπηκόων του ἀλλὰ καὶ διότι ἦτο ὁ πλουσιώτερος ἡγεμὼν τῆς Ἰταλίας, ὁ μέγας δούξ τῆς Τοσκάνης δὲν ἦτο ἄξιος περιφρονήσεως. Ἡ εὐγνώμων Βιάγκη ἡδύνατο νὰ ᾔνχι ὄργανον χρήσιμον εἰς τὰς χεῖρας τῶν βενετῶν πρέσβειων, καὶ διὰ ταῦτα ἀνηγορεύθη διὰ ψηφίσματος «ἀληθὴς καὶ ἰδιαιτέρα κόρη τῆς δημοκρατίας» *vera e particolare figliuola della Republica*.

Ὁ Καρθολομαῖος Καππέλλο δὲν περιέμενε τὸν γάμον διὰ νὰ συμφιλιωθῇ μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἥτις τὸν εἶχε μαλᾶξει διὰ δώρων ἡγεμονικῶν καὶ χρηματικῶν ποσῶν ἀναδινόντων εἰς πολλὰς χιλιάδας σκούδων. Ἀπὸ καιροῦ ἤρχετο συχνάκις πρὸς ἐπίσκεψίν τῆς εἰς Φλωρεντίαν. Ὁ συγγραφεὺς Φραγκίσκος Μολίν τὸ ἀναφέρει, κατηγορῶν μάλιστα ὡς μὴ συνῆδον πρὸς τὴν μεγαλοφυλίαν εὐγενοῦς βενετοῦ, τὸ νὰ ἐπιτρέπῃ μεταξὺ τοῦ οἴκου του καὶ τοῦ πρίγκηπος σχέσεις τῶν ὁποίων τόσον ἄτιμος ἦτο ἡ ἀρεμὴ. Ἄν καὶ τοιαῦτα ἦσαν τὰ αἰσθήματα ἄλλων σχεδὸν τῶν γερουσιαστῶν, ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατίς παρέβλεψε τὰ τοιαῦτα, ἀπεβλέπουσα ῥόνον εἰς τὰ πολιτικὰ συμφέροντα. Τὴν 16 τοῦ Ἰουλίου 1579 ἡ Βιάγκη ἀνεκηρύχθη θυγάτηρ τῆς Δημοκρατίας. Ἀναφέρονται ὡς πρὸς τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐν τοῖς *Annali Veneti* λεπτομέρειαί τινες ἀρετὰ χαρακτηριστικαί.

«Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι τοῦ οἴκου τούτου, περὶ τοὺς τριακοσίους ἐξήκοντα εὐπατρίδας, ἐνεδύθησαν διὰ πορφυρᾶς μετὰξῆς εἰς σημεῖον χαρᾶς καὶ ἐκράτησαν ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὰ ἐορτάσιμα αὐτὰ φορέματα. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν οἱ βενετοὶ προσήνεγκον ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὸν

πρεσβευτὴν τῆς Φλωρεντίας. Πολλοὶ βενετοὶ εὐπατρίδαι ἔλαβον μέρος ἐν αὐτῷ καὶ μετὰ τὸ γεῦμα, ἐγένοντο ὠραιόταται λεμβοδρομίαι, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἐπὶ τῆς μεγάλης Διώρυγος. Εἰς τὸν ρηθέντα πρεσβευτὴν προσηνέχθη ἄλυσις χρυσῇ χιλίων δουράτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἔγεινε ποτὲ εἰς πρεσβευτὴν δουκός.

Ἀπὸ τὸν λόγον τὸν ἀπὸγγελθέντα ὑπὸ τοῦ Δόγη πρὸς τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Φραγκίσκου νομίζομεν κατάλληλον νὰ μεταφέρωμεν περικοπὰς τινάς.

α' Ανακοινώσατε, παρακαλῶ, ἐν ὀνόματί μας πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα, εἰπὲν ὁ Δόγης, ὅτι δὲν ἠπατήθη ὡς πρὸς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην μας, μήτε ὡς πρὸς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνην του. Καὶ ἄφ' οὗ ἔλαβε τὴν φρονιμότητην αὐτὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκλέξῃ ὡς σύζυγον τὴν δέσποιναν Βιάγκην Καππέλλο, εὐγενῆ κυρίαν ἐξ εὐγενεστάτης οἰκογενείας τῆς πατρίδος μας, ἥτις κοσμεῖται ἀπὸ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα καὶ ἑκτακτὰ προτερήματα, τὰ ὁποῖα κατέστησαν αὐτὴν ἀξίαν τοιαύτης ἐκλογῆς, αἰσθηνόμεθα τὴν ζωηροτέραν εὐχαρίστησιν καὶ διὰ νὰ δώσωμεν περιφανὲς δεῖγμα τῆς ἡμετέρας εὐνοίας, ἀνεδείξωμεν καὶ ἀνεκηρύξωμεν αὐτὴν ἡμεῖς μετὰ τῆς Γερουσίας ἀληθῆ καὶ ἰδιαιτέραν θυγατέρα τῆς Δημοκρατίας μας. Διὰ ταῦτα ἀποδίδομεν μεγάλας εὐχαριστίας εἰς τὴν Α. Ὑψηλότητα διὰ τὴν ἰδιαιτέραν ὑπόληψιν καὶ μέριμναν τὴν ὁποῖαν ἔδειξε πρὸς ἡμᾶς κατὰ τὰς σπουδαίας αὐτὰς διαπραγματεύσεις αἵτινες συνδέονται τόσο στενῶς πρὸς τὸ ἴδιον ἔθνος του καὶ τὴν καθίδρυσιν τῆς γενεᾶς του, ἀξίας μακρᾶς καὶ εὐτυχοῦς διαδοχῆς...

Τὴν ἐπαύριον διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ἀκόμη περισσότερο τὸν σύζυγον τῆς Βιάγκης, ἀνηγόρευσε τὸν πατέρα αὐτῆς Βαρθολομαῖον Καππέλλο καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Βίκτωρα ἱππότεας τῆς «*Stola d'oro*». Τὰ αὐτὰ χειρόγραφα χρονικὰ ἀναφέρουσιν ὅτι ἀμφότεροι προυσιάζθησαν κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην συνοδευόμενοι ὑπὸ ἑκατὸν εὐπατρίδων ἐνδεδυμένων ἀπάντων διὰ μετάξης πορφύρας, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔφερον τὸν χρυσοῦν μαγδύαν. Καὶ ὁ συγγραφεὺς προσθέτει ὅτι ἦτο ὠραῖον τὸ θέαμα, ὡς δύναται τις νὰ υποθέσῃ πράγματι, ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς Βενετίας κατὰ τὴν 17 Ἰουνίου.

Ἀπὸ τῆς 12 ἡδὴ Μαΐου 1578 ὁ Βίκτωρ Καππέλλο εἶχε δεχθῆ παρὰ τῆς ἀδελφῆς του—ἥτις ἦτο τότε ἀκόμη ἐρωμένη τοῦ Φραγκίσκου, ἄφ' οὗ ὁ μυστικὸς γάμος ἐγένετο μόνον κατὰ τὴν 5 Ἰουνίου 1578—τὴν δωρεάν τοῦ μεγάρου Τρεβεζάν, ὅπερ ἠγόρασεν ἀπὸ τῆς 4 Ὀκτωβρίου 1577 ἡ Βιάγκη διὰ νὰ τὸ δώσῃ ὡς κατοικίαν εἰς τὴν οἰκογένειάν της. Ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἐφιλοξενήθη κατὰ τὸ 1579 ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Φραγκίσκου ὅταν ἦλθε νὰ μάθῃ τὴν ἐπίσημον τῆς Γερουσίας ἀπόφασιν.

Ὁ ἀποστάλης ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου ὡς ἑκτακτος πρεσβευτὴς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην παρὰ τῆς Δημοκρατίας τῆς Βενετίας, ἦτο ὁ νεκρὸς νόθος ἀδελφός του.

Ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατία δὲν παρημέλησεν οὐδὲν τῶν δεόντων διὰ νὰ

ἐξαλείψῃ τῆς μνήμης τῆς νέας συζύγου τοῦ δουκὸς τῆς Τοσκάνης τὴν αὐστηρότητα τὴν ὁποίαν ἐδείξεν ἄλλοτε πρὸς αὐτὴν ἡ πατρίς, ὅτε δεκαεξέτις μόλις, ἐγκτελεύσε, φυγὰς ἐξ ἔρωτος τὴν πατρικὴν στέγην καὶ τὴν γενέτειράν πόλιν. Διὰ τὴν ἐξαλείφθη καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ πράγματος, τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα διέταξε τὴν 23. Ιουνίου 1579 νὰ διαγραφῶσιν ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Αννοαγία καὶ ὅπουδ' ἂν ποτε ἀλλοχοῦ εὐρίσκοντο τὰ τῆς δίκης τῆς Βιάγκης καὶ αἱ κατ' αὐτῆς ἀποφάσεις. Ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον τῶν δέκα δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκαταμάχητον ὑπομονὴν καὶ τὸν ἐξυδακτὴν ὀρθολογισμὸν τῶν παλαιογράφων, τῶν ὁποίων εἰς ὁ Μάρκος Σολάρης ὀδηγούμενος ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ χρώματος τῆς μελάνης, τῆς γραφῆς καὶ τῆς μετὰ δέκα πέντε ἔτη διαγραφῆς, κατώρθωτε νὰ ἀναγνώσῃ καὶ ἀποδώσῃ σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ ἐγγράφον. Ὁ Τοσκόνικ τὸ ἀναφέρει καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου καὶ αὐτὸς εἰς τῶν πρώτων ἀνεκάλυψε τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ.

Ὅτε οἱ Βενετοὶ πρεσβευτικῇ μετέβησαν εἰς Φλωρεντίαν, ἐγένοντο δεκτοὶ ὁμοίως μετὰ μεγάλῃς τιμῆς καὶ πολλῶν ἐνδείξεων ἀγάπης. Ἐν Φιρεντζουόλα ὁ δὲν Ἰωάννης τῶν Μεδίκων καὶ ὁ Βίκτωρ Καππέλλος τοὺς ἐχαιρέτισαν καὶ τοῖς εἶπον ἐν ὀνόματι τοῦ Φραγκίσκου, ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐπάτησαν εἰς τὰ κράτη των, ὁ Φραγκίσκος παρητεῖτο πάσης ἐξουσίας καὶ τοὺς παρεκάλει νὰ διατάσσωνται ὡς ἀπόλυτοι κύριοι. Μέγας ἄριθμός Φλωρεντίνων εὐγενῶν ἦλθεν εἰς συνάντησίν των ἐν Σκαρπερί. Δύο μίλλια μικρὰν τῆς πόλεως εὗρον τὸν δὲν Πέτρον τὸν ἐκ Μεδίκων, τὸν Βαρβολομκιὸν Καππέλλον καὶ τὸν Σεβασμιώτατον Πατριάρχην Ἀκουληϊκὸν ἐκ μητρὸς θεῖον τῆς Βιάγκης. Εἰσῆλθον δ' εἰς Φλωρεντίαν προπεμπόμενοι ὑπὸ ἐβδομήκοντα βενετῶν εὐγενῶν καὶ ἀκολουθούμενοι ὑπὸ ἑκατὸν καὶ πλέον ἱππέων. Ὅλη ἡ πόλις ἦν ἀνάστατος, τὰ παράθυρα καὶ οἱ ἐξώφυτοι ἦσαν πλήρη κόσμου, ὡς ὁμοίως καὶ ὅλαι αἱ ὁδοί.

Ὁ δούξ καὶ ἡ δούκισσα ἐξ ἰδιωτικῆς οἰκίης πρέσβηται εἰς τὴν εἴσοδον τῶν πρέσβων. Τὴν ἐσπέρην δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας διὰ τοῦ μακροῦ διαδρόμου ὅστις ἐνώνει τὸ Παλκιὸν Ἀνάκτορον μετὰ τοῦ μεγάρου Πίντη αἱ Ὑψηλότητές των μετέβησαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν πρεσβευτῶν. Τὴν ἐπαύριον καὶ οὗτοι μετέβησαν πρὸς τῷ Φραγκίσκῳ καὶ τῇ Βιάγκῃ καὶ ἐδείπνησαν παρ' αὐτοῖς ἐν στενοτάτῳ κύκλῳ.

Ἡ Βενετικὴ προσηνεύκε τῇ νέᾳ μεγάλῃ Δουκίστῃ μεγαλοπρεπὲς περιδέρκιον συνιστάμενον ἐκ δεκαοκτὼ χονδρῶν ἀδαμάντων καὶ μεγάλου ἀριθμοῦ μικρῶν, ἀξίως ἑπτὰ χιλιάδων πεντακοσίων δουκάτων.

Ὅταν ἡ Βιάγκη ἐδέξατο πρὸς τῶν πρεσβευτῶν τὸ κόσμημα εἶπεν ὅτι εὐχαρίστως ἤθελεν ἀποδεχθῆ καὶ ἀπλοῦν ἄνθος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο θὰ ἦναι αἰωνία ἀνάμνησις τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῆς πρὸς τὴν Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν.

Δὲν περιγράφομεν τὰς ἐορτὰς κίτινες ἐτελέσθησαν ἐν Φλωρεντίᾳ τὴν

12. Ὀκτωβρίου 1579, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐπισήμων γάμων. Ἐν μόνον ἐπεισόδιον θέλομεν ἀναφέρει. Μεταξὺ τῶν πρεσβευτῶν οἵτινες παρήσαν πάντες εἰς τὸν γάμον ἐκτὸς τοῦ τῆς Αὐστρίας, διεκρίνοντο οἱ δύο τῆς Βενετίας Ἀντώνιος Γιέπολος καὶ Ἰωάννης Μικέλης. Ὁ μέγας δούξ εἶχεν ἐκφράσει αὐτοῖς τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως τὴν στιγμὴν τῆς στέψεως καὶ πρὶν ἢ αὐτὸς παρουσιάσῃ τὸν γαμικὸν δακτύλιον τῇ Δουκίσσῃ ὃ εἰς τῶν δύο πρεσβευτῶν νὰ θέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς δουκικὸν στέμμα. Οἱ πρεσβευταὶ οἵτινες δὲν εἶχον λάβει τοιαύτην ἐντολὴν ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν των· ἡ δὲ Γερουσίᾳ συνεζήτησε διὰ μακρῶν καὶ διὰ μεγάλης πλειοψηφίας ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ εἰς τῶν πρεσβευτῶν ἐπιθέσῃ τὸ στέμμα τῇ Δουκίσσῃ ἐπιλέγων ὁμῶς γεγωνυῖα τῇ φωνῇ «Εἰς δεῖγμα ὅτι εἶναι γνησίᾳ κόρη τῆς Βενετίας».

Ἐν δὲ ταῖς πρὸς τοὺς πρέσβεις σταλείσκις ὁδηγίαις ὠρίζετο «Τοῦτο δὲ θέλετε λάβει τὴν φροντίδα νὰ λαχθῇ, ἐκλέγοντες τὴν κατὰλληλον στιγμὴν, ὅπως ἡ φωνή σας μὴ καλυφθῇ ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν σαλπύγγων ἢ ἄλλου τινὸς κρότου».

Αἱ ὁδηγίαι αὗται ἦσαν φρόνιμοι, ὡς ἐφάνη ἀμέσως, διότι ὁ νούτζιος τοῦ Πάπα ὑποθέτων ὅτι σκόπον εἶχον νὰ στέψωσι τὴν Βιάγκην ὡς μεγάλην δούκισσαν τῆς Τοσκάνης, ἤρξατο διαμαρτυρόμενος ἐναντίον τῆς προσβολῆς ταύτης τῶν δικαιωμάτων τοῦ Πάπα. Ἀλλ' ἡ δυσκολία ἤρθη ἀμέσως ὅμα ἐγνωστοποιήθη τὸ κεῖμενον τῆς ἄνω δικηρύξεως. Ὁ Πάπας ἔβλεπεν ἄλλως εὐμενῶς τὸν γάμον τοῦτον, διότι εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν πρὸ αὐτῷ Βενετὸν πρεσβευτὴν ὅτι ἡ ἐνωσις δύο τόσῳ ἰσχυρῶν πριγκήπων τῆς Ἰταλίας, τοῦ δόγη καὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνης, ἤθελε παρκαγαγεῖ πολλὰ καλὰ τῇ χριστιανωσύνῃ.

Ἡ νέα μεγάλη δούκισσα διεκρίθη διὰ τὴν προστασίαν ἣν παρέσχε πρὸς τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς συγγραφεῖς. Ἠγάπη τὸν Τάσσαν καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι τῷ 1587 τῷ προσέφερεν ἀργυροῦν κύπελλον.

Εὗρέθη ἐν Βενετίᾳ, ἐν τοῖς μυστικοῖς ἀρχείοις τῶν ἱεροξεραστῶν τοῦ Κράτους, ὁλόκληρος ἀλληλογραφία μεταξὺ τῆς Βιάγκης καὶ τοῦ πατριάρχου Φραγκίσκου Βέμβου. Εἶναι ἀνταλλαγὴ εὐφρολογιῶν καὶ πνεύματος· αἱ ἐπιστολαὶ αἱ ὑπὸ τῆς δουκίσσης ὑπογεγραμμέναι ἀνέρχονται εἰς δεκάξ, καὶ χρονολογοῦνται ἀπὸ 26 Ἰουλίου 1579 μέχρι 1 Αὐγούστου 1587.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Βέμβου τούτου ὅστις ὑπῆρξε ποιητῆς ἀξίας τινὸς, εἶναι πλήρεις σεβασμοῦ πρὸς τὴν μεγάλην δούκισσαν τῆς Τοσκάνης καὶ ὑπερβολικῶν ἐπαινῶν διὰ τὰς χάριτας αὐτῆς καὶ τὴν ὠραιότητα. Ἐπληρόνετο ὅρα γὰρ ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου; ἄγνωστον· ἐν τούτοις αὐτὸς διαμαρτύρεται περὶ τῆς ἀφιλοκερδείας του· ἀργότερα ὁμῶς ἀνεκαλύφθη ὅτι ἐπληρόνετο ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκὸς Φερδινάνδου καὶ δικασθεὶς ὅτι ἀπαχάλυψε μυστικὰ τοῦ Κράτους εἰς ξένον ἡγεμόνα, καταδικάσθη ὑπὸ τοῦ

Συμβουλίου τῶν Δέκα εἰς τὴν κεφαλικὴν ποινὴν καὶ ἀπεκεφαλίσθη τὴν 6 Ἰουλίου 1599.

Ἀλλ' ἐν τῇ μετὰ τῆς Βιάγκης ἀλληλογραφίᾳ τοῦ δὲν εὐρίσκειται οὐδεμία σπουδαία πολιτικὴ ἐκμυστήρευσις καὶ δύναται τις νὰ ἐμολογήσῃ ὅτι ἂν ὁ πικρίκιος οὗτος, κατὰ μικρὸν ἐθιζόμενος εἰς τὰς εὐεργεσίας τῶν δουκῶν τῆς Τοσκάνης, ἐγένετο πικρίκιος κατόπιν ἐγκλήματος ὑψηλῆς προδοσίας, τοῦτο βεβαίως δὲν ἐγένετο τῇ εἰσηγήσει τῆς Βιάγκης. Πρὸς τιμὴν τῆς ἡγεμονίδος ταύτης λεχτέον ὅτι φαίνεται τοῦτοντιον ὅτι ὑπῆρξε πιστὴ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἀπέναντι τῆς Βενετικῆς Γερουσίας, καὶ ὅτι εἰς πάσας τὰς περιστάσεις προσεπάθει νὰ ὑπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς πικρίδος τῆς παρὰ τῷ συζύγῳ τῆς.

ὑπὸ ἄλλας ὁμοίως περιστάσεις ἡ ἐπιτροπὴ αὐτῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ὑπῆρξε βεβαίως κακὴ. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Βίκτωρ λαχὼν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Φραγκίσκου ἔλαβε τοσαύτην σπουδαιότητα ἐν τῇ αὐλῇ, ὥστε ὅλαι αἱ ὑποθέσεις διήρχοντο ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ. Ἐμισήθη διὰ τὴν ἀλαζονείαν τοῦ καὶ ἠνγκάζετο νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐπὶ τέλους, διότι ἐπεχείρησε διὰ πλαστογραφίας νὰ λάβῃ τριάκοντα χιλιάδας σκούδων ἀντὶ τριῶν ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ πρίγκηπος. Ἡ δὲ Βιάγκη περιεκυκλοῦτο ἀπὸ ἀνθρώπους παραδόξους, κατασκευαστὰς φίλτρων, μάγους, χαρτομάντις, μετὰ τῶν ὁποίων διακρίνεται Ἰουδαία τις παρὰ πάντων ὑποβλεπομένη.

Εἶναι βέβαιον ὅτι μὴ ἀρχομένη εἰς τὰς παρακλήσεις καὶ τὰς λειτουργίας ἐν τοῖς μοναστηρίοις διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἀπόκτησιν υἱοῦ, ἡ Βιάγκη προσεπάθει ἐπίσης νὰ κάμῃ καὶ τὸν διάβολον νὰ ἐνδιαφερθῇ ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς διακαεστέρως ἐπιθυμίας τῆς. Τὸ νὰ ἀπολαύσῃ υἱὸν ἐπεθύμει τόσῳ μᾶλλον διακαῶς καθ' ὅσον ὁ δὲν Φίλιππος ὁ μονογενὴς τοῦ Φραγκίσκου καὶ τῆς Ἰωάννης τῆς Αὐστριακῆς υἱός, παιδίον πάντοτε φιλάσθενον, ἀπέθανεν ἐκ δυσεντερίας κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1582· ἔκτοτε δὲ ἐδιπλασιάσθη ἡ μελαγχολία τοῦ μεγάλου δουκὸς ὅστις ἐστερήθη κατ' εὐθείαν γράμμην διαδόχου τοῦ θρόνου καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Βιάγκη ἐμῖσει ὑπερβολικὰ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ἀνδρός τῆς, οἵτινες τῇ ἀπέδιδον τὰ ἴσα.

Ὅταν ὁμοίως ἐπείτηθη ὅτι ὁ Θεὸς ἐκώφευσεν εἰς τὰς ἰκεσίας τῆς, ὅτι μάταιοι ἦσαν αἱ πρὸς τοὺς μάγους σχέσεις τῆς, ἐσκέφθη καὶ πάλιν νὰ προστρέξῃ εἰς τὸν δόλον. Ἀλλὰ τότε χύστηρως ἐπετηρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Φραγκίσκου. Διὰ νὰ προλάβῃ τὰς ὑποψίας των ἔγραψε πρὸς ἕνα ἐξ αὐτῶν τὸν καρδινάλιον δὲν Φερδινάνδον. Ἡ γυναικεῖα ὑποκρισία σπανίως ἔφθικε, μεμιγμένη μετὰ εἰρωνίας καὶ φιλοφρονήσεων εἰς τοιοῦτον βχθμὸν δόλου. Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

«Ἐνδοξότατε καὶ Σεβασμιώτατε Καρδινάλιε καὶ Ἐντιμώτατε ἀδελφέ.

»Ὁ ἄρχων Πρόσπερος εἶτε ὠθούμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἴδῃ τὸν οἶ-

κόν μας εὐδαιμονοῦντα ἐν παῖσιν, εἴτε ὑποθέτων ὡς βέβαιον ὅτι εἶμαι ἐγκυος· ἐσπύσε κατὰ πολὺ πληροφορήσας τὴν Ὑμετέραν ἐνδοξὴν Αὐθεντίαν περὶ τῆς κατ'ἐσχάτου μου. Ἐπομένως δὲν θέλω ἢ εὐχαρίστησις τὴν ὁποίαν δεικνύετε αἰσθανόμενος, νὰ στραφῇ εἰς θλίψιν ἂν τὰ πράγματα στραφῶσιν ἐναντίον τῆς γενικῆς εὐχῆς. Πράγματι ἂν καὶ φαίνεται καὶ πάντες εὐρίσκουσιν ἀκόμη ἐν ἐμοὶ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἐγκυμοσύνης, ἀλλ' ὅμως δὲν αἰσθάνομαι τὴν κίνησιν τοῦ παιδίου, καὶ ἐπειδὴ τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο βέβαιον ἐλλείπει μοι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ζῶ ἄνευ ἀνητυχίας, καὶ νὰ μὴ ἐκφράζω ἀμφιβολίας περὶ τοῦ πράγματος. Δι' αὐτὸ παρεκάλεσα τὸν ἄνω ρηθέντα ἄρχοντα νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ περὶ τοῦ πράγματος καὶ νὰ σᾶς προσκαλέσῃ νὰ παρευρεθῆτε κατὰ τὸν τακετόν, ἂν ὁ Θεὸς ἐπιτελέσῃ τὴν χάριν ταύτην, πεπεισμένη ὅτι ἡ εὐχαριστοσύνη παρουσία σας ὅχι μόνον θὰ μοι ἐλαφρύνῃ τοὺς πόνους, ἀλλὰ καὶ κατὰ πολὺ ὅα ἠῤῥξανε ἐν ἐμοὶ τὴν καὶ ἤδη μεγίστην εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν ὅλος ὁ κόσμος θέλει αἰσθανθῇ διὰ τὸ τοιοῦτον συμβῆναι. Διέταξεν λοιπὸν τὸν ἄρχοντα Πρόσπερον νὰ σᾶς εἴπῃ ἀκριβῶς ἐκ μέρους μου πάντα ταῦτα καὶ μεγάλως ἐνετρώφῃται εἰς τὰς ἐκφράσεις τῆς χαρᾶς σας καὶ εἰς τὸ ὅτι εὐθὺς ἐσπεύσατε νὰ μὲ συγχάρητε διὰ τὸ μέγα αὐτὸ εὐτύχημα. Δὲν ἔμαθον ὅμως καὶ νέον τι δι' ἐμέ, διότι γνωρίζω πόσον δικαίως ἐπιθυμεῖτε ἔρρενα διάδοχον τοῦ οἴκου μας, ὅστις μάλιστα νὰ γεννηθῇ ἐξ ἐμοῦ, ἥτις εἶμαι ἀφωσιωμένη δούλη σας, καὶ ὅλη αἰσθάνομαι πρὸς ὑμᾶς, βαθύτατα δὲ εὐγνωμὼν διὰ τὴν ἀγάπην ἣν πρὸς ἐμὲ τρέφετε. Ἄν λοιπὸν διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ κυρίου, τὰ πράγματα ἔλθωσι κατ' εὐχὴν — ἂν καὶ δὲν συμβαίνει ὅ,τι καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐγκυμοσύνας μου, καὶ δὲν αἰσθάνομαι τὴν κίνησιν τοῦ παιδίου ὡς συνήθως αἰσθάνονται αἱ γυναῖκες — τότε ὑποθέτω ὅτι θὰ εἶμαι ἐν καιρῷ περὶ τὰ μέσκα Δεκεμβρίου. Ἀλλ' ἂν συμβῇ ἄλλως, διότι ὀφείλω νὰ ἔχω ἀμφιβολίας διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους σᾶς ἀνέφερα, καὶ ἐπίσης διότι πόννοι κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ νεφρὰ μὲ κατέστησαν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐλκεϊνὴν καὶ δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἀποβολήν, μία τῶν μεγίστων θλίψεων μου, θὰ ἦναι τὸ νὰ σκέπτομαι ὅτι θὰ δυσχερεττηθῇ ἡ Ὑμετέρα Ἐνδοξὸς Αὐθεντία. Σήμερον, δόξα τῷ Θεῷ εἶμαι πολὺ καλά. Περὶ πάντος ὅ,τι ἤθελε συμβῇ εἰς ἐμὲ θέλω σᾶς εἰδοποιεῖ. Παρκαλῶ ὑμᾶς ἐν τοσούτῳ νὰ προσεύχησθε εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεώς μου καὶ νὰ δεχθῆτε ὀλίγοντινὰ δαμάσκηνα ὡς ἀντάλλαγμα ἐλπίζουσα ὅτι θὰ σᾶς εὐχαριστήσωσι, διότι παρῆλθε πλέον ἢ ἐποχὴ των.

Ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1589.

Τῆς Ἐνδοξοτάτης καὶ Σαβασμιωτάτης Αὐθεντίας σας

ἡ φιλοστοργυτάτη ἀδελφὴ καὶ δούλη

ἡ μεγάλη Δούκισσα τῆς Φλωρεντίας.

Ὁ καρδινάλιος Φερδινάνδος καὶ ὁ ἀδελφός του Πέτρος ὁ ἐκ Μεδίκων δὲν ἐπετῆρουν αὐτοὶ μόνοι τὴν Βιάγκην. Ὁ μέγας δούξ δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀπκτηθῇ καὶ ἐκ δευτέρου. Ὅλας αἱ ἔξοδοι τῶν δωματίων τῆς δουκίσσης ἐκλείσθησαν κατὸ πιν διαταγῆς του, ἐκράτει δ' αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰς κλεῖδας μὴ ἐμπιστευόμενος ὡς πρὸς αὐτὸ οὐδέν. Οὕτως ἀναγκασθεῖσα νὰ ἀπόσχη ψευδοῦς ἔτι μητροτίτης, ἡ πονηρὰ βενετὴ ἠναγκάσθη νὰ σκεφθῇ ὅχι ἄνευ πικρίας νὰ πλησιάσῃ τὸν νόμιμον τοῦ θρόνου διάδοχον τὸν καρδινάλιον δὸν Φερδινάνδον.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ καρδινάλιος προσκληθεὶς ἐπεσκέφθη τὸν ἀδελφόν του καὶ τὴν νύμφην του εὐριτκομένους τότε εἰς Πόζιο ἐν Κκιάνῳ. Ἡ συνάντευξις αὕτη, ἥτις κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον ἦτο δείγμα τῆς ἐντελοῦς ἀρμονίας μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Μεδίκων, ἔσχε τραγικὴν καὶ ἀπρόοπτον λύσιν. Ὁ Μέγας δούξ ἀπέθανε τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1278, ἡ δὲ Μεγάλη δούκισσα ἐξέπνευσε τὴν ἐπαύριον.

Ἄν προστρέξωμεν εἰς διαδοθεῖσαν τινὰ φήμην, ὁ λαὸς δὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ πιστεύσῃ εἰς φυσικὸν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Μεδίκων θάνατον. Ἡ Βιάγκη ἐπεχείρησε νὰ δηλητηριάσῃ τὸν ἀνδράδελφόν της προσφέρονσα αὐτῷ πλακούντιόν τι, ὅπερ συνείθιζε νὰ κατασκευάζῃ διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τῆς χάριν τοῦ Φραγκίσκου καὶ ἡ σκευωρία αὕτη ἐστράφη ὅλως τυχαίως ἐναντίον τοῦ συζύγου της καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας. Κατ' ἄλλην διαδοσιν ὑποθέτουσαν πάλιν τὴν δηλητηρίασιν, ὁ καρδινάλιος ἐμελέτησε καὶ ἐξετέλεσε τὸ ἔγκλημα. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι ὑποθέσεις μὴ βεβαιζόμεναι ἐπὶ βεβαιότητος. Φαίνεται βέβαιον ἐξ ἐναντίας ὅτι ὁ Φραγκίσκος ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας προσβληθεὶς ἀπὸ τριταῖον πυρετόν, ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν κατὰ τοῦς μὲν νὰ λάβῃ πολὺν πόγον κατὰ τοῦς δὲ νὰ φάγῃ πολλοὺς ἀμανίτας. Τῆς δὲ Βιάγκης τὴν ὑγείαν ἡ δίαιτα τῆς τροφῆς εἰς τὴν ὑπεβλήθη, καὶ τὰ φάρμακα τῶν ὁποίων ἔκαμε κατάρχησιν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας διὰ νὰ φανῇ ἔγκυος, προσέβαλον σπουδαίως. Ἦτο λοιπὸν ἀσθενὴς ὅταν ὁ ἀπρόοπτος θάνατος τοῦ συζύγου της τῆς ἐπέφερε κατ' ἄπληκτόν ποσόν μᾶλλον ἰσχυρόν, καθ' ὅσον ἠννόει εἰς πόσον ἀνηλεεῖς καὶ ἐχθρικὰς χεῖρας προῦκειτο νὰ ἐμπέσῃ. Ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν ἠθικὸν αὐτὸν κλονισμόν, καὶ ἡ ζωὴ τὴν ἐγκατέλειπε. Κατὰ διαταγὴν τοῦ καρδινάλιου, θέλοντος νὰ καταπαύσῃ τὰς περὶ τοῦ θανάτου τούτου διαδοθείσας φήμας, τὸ πτώμα τῆς Μεγάλης Δουκίσσης ἠνεώχθη ἐνώπιον τῆς θυγατρὸς της Πελλεγρίνης, τοῦ γαμβροῦ της καὶ τῶν ἱατρῶν τῆς Αὐλῆς.

Τὸ πτώμα τοῦ Φραγκίσκου μετηνέχθη εἰς Φλωρεντίαν· ἐκεῖ τὸ ἐνέδυσαν τὴν ἐπίσημον στολὴν καὶ μὲ τὸ δουκικὸν στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξετέθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. Ἐπειτα δὲ κατετέθη ἐν ταῖς τάφοις τῶν προγόνων του παρὰ Ἰωάνναν τὴν Αὐστριακὴν.

Τὴν Βιάγκην μόνον μετὰ δύο ἡμέρας ἐκόμισαν εἰς Φλωρεντίαν καὶ ὅταν

ἠρώπησαν τὸν δὸν Φερδινάνδον ἂν ἔπρεπε νὰ τὴν ἐκθέσῃ μετὰ τὸ δουκεῖον στέμμα. Ἄλλο ἔφερε πολὺν ἤδη κικιρόν καὶ ἀρκεῖ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Βιάγκης. Τὸν περὶ τὴν νὰ δώσει τὸν τόπον ταφῆς. «Ὅπου θέλετε, ἐπικινεῖται, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ταφῇ ἐν τοῖς τάφοις τῆς οἰκογενείας τῶν Μεδίκων». Ἦτο μεγάλη ἀντιπαράστασις ἐν οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν ἐνδικοφύθησαν ποτὲ πολὺ διὰ τοὺς ἀτάκτους γάμους καὶ γεννήσεις. Καὶ ἡ Βιάγκη ὅπως δὴποτε ἔφερε τὸ στέμμα καὶ τὸν βαθμὸν τῆς νομίμου συζύγου· ἐν μάλιστα ἔτος πρὸ τοῦ θανάτου τῆς ἑλπίδος παρὰ τοῦ πάπα Σίξτου Ε'. τὸ χρυσοῦν ῥόδιον. Μόλα ταῦτα ὁ νέος δούξ ἐφάνη πρὸς αὐτὴν σκληρῶς καὶ πέραν τοῦ τάφου. «Ὅχι μόνον ἐτάφη ἀσχημῶς εἰς κοινὸν τινὰ λάκκον, ἀλλὰ καὶ αἱ εἰκόνες τῆς ἀρρεσθῆσαν ἀπὸ πικροῦ, καὶ ὅπου ἦν ἐγγεγραμμένον τὸ οἰκόσημόν της ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ τῆς Ἰωάννας».

Ἡ Γερουσία τῆς Βενετίας, ἣτις χαρίζομένη εἰς τὸν Μέγαρον Δουκὸς Φραγκίσκον ἐσυγχώρησε τὴν προγεγραμμένην καὶ ἔθεσεν ἐπισήμως εἰς τὸ μέτωπόν της τὸ στέμμα, ἀνταγορεύσασα αὐτὴν θυγατέρα τῆς Γαλινοτάτης Δημοκρατίας, ἔσπευσε μετὰ τῆς αὐτῆς θέρης νὰ ἀρνηθῇ αὐτὴν ἐν τῷ τάφῳ — ἡ πολιτικὴ ὑπῆρξε πάντοτε σκληρὰ — προκειμένου νὰ ἀπακτήσῃ τὴν φιλίαν τοῦ δὸν Φερδινάνδου. Ἀπηγόρευσε μάλιστα καὶ νὰ τὴν πενήθῃσι.

Κατὰ τὰς ἡμέρας μας τὴν 9 Μαΐου 1858 ὁ ἐπὶ τῆς Λουδοβίκου Πασσερίνης, τότε διευθυντῆς τοῦ Κεντρικοῦ Ἀρχείου τοῦ κράτους ἐν Φλωρεντίᾳ διατάχθη νὰ ἀνοίξῃ τοὺς σαρκοφάγους περιέχοντας τὰ λείψανα τῶν Μεδίκων.

Ὁ Πασσερίνης βεβαίως ὅτι τὰ σώματα τοῦ Φραγκίσκου καὶ τῆς Ἰωάννας τῆς Αὐστριακῆς διετηρήθησαν τόσον καλῶς ὥστε καὶ αἱ ἀρθρώσεις ἀκόμη ἦσαν ἐκκίνητοι. Ὅλοι οἱ δ' ἄλλοι Μεδικοὶ εὐρέθησαν ἐκτὸς τῆς Βιάγκης. Οὕτω παρέρχεται ἡ δόξα. . . .

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Ε. Ρισὸν ἀπὸ Δ. Η. Δ.)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΛΕΚΤΑ

ΚΡΕΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Ι. Ζωγραφάκη.)

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΨΑΡΑΣ

Μία φορὰ ἤτονε, λέει, μιὰ χήρα καὶ εἶχε ἓνα παιδί. Καὶ τῷ ὄνομα ἦτο σκολειό. Τὸ κοπέλι ἐβγῆκε πολὺ προκομμένο, καὶ ἐσπούδαζε. Καὶ ἀπείτις ἤμας αὐτὸ τὰ γράμματα δὲν ἠύρνε θέσι νὰ μπῇ νὰ βγάῃ τὸ ψωμὶν του, κ' ἤπαινε κάθ' ἡμέραν ἓνα καλαμάκι κ' ἐπήγαινε εἰς τὸ γινεὶο κ' ἐφά-